

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

БІОТИЧНІ РИЗИКИ ЗА ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ

Кравчук А., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
E-mail: annavolya69@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Сільськогосподарське виробництво один з найбільш ризикованих видів підприємницької діяльності. Ризиковість аграрного бізнесу визначає ряд факторів, таких як: сезонність виробництва, залежність від погодних та кліматичних умов, тривалий період обороту капіталу, велика складність зміни асортименту продукції та технології, та інші. Поняття ризику визначається як можливість втрати частини активів, недоотримання або неотримання прибутку в результаті впливу несприятливих факторів під час проведення господарської діяльності [1].

Ризики за вирощування кукурудзи можна класифікувати на дві основні групи: біотичні - виникають у результаті постійного прямого чи опосередкованого взаємовпливу живих організмів, та абіотичні - спричинені неживою природою (Рис.1.) [2].

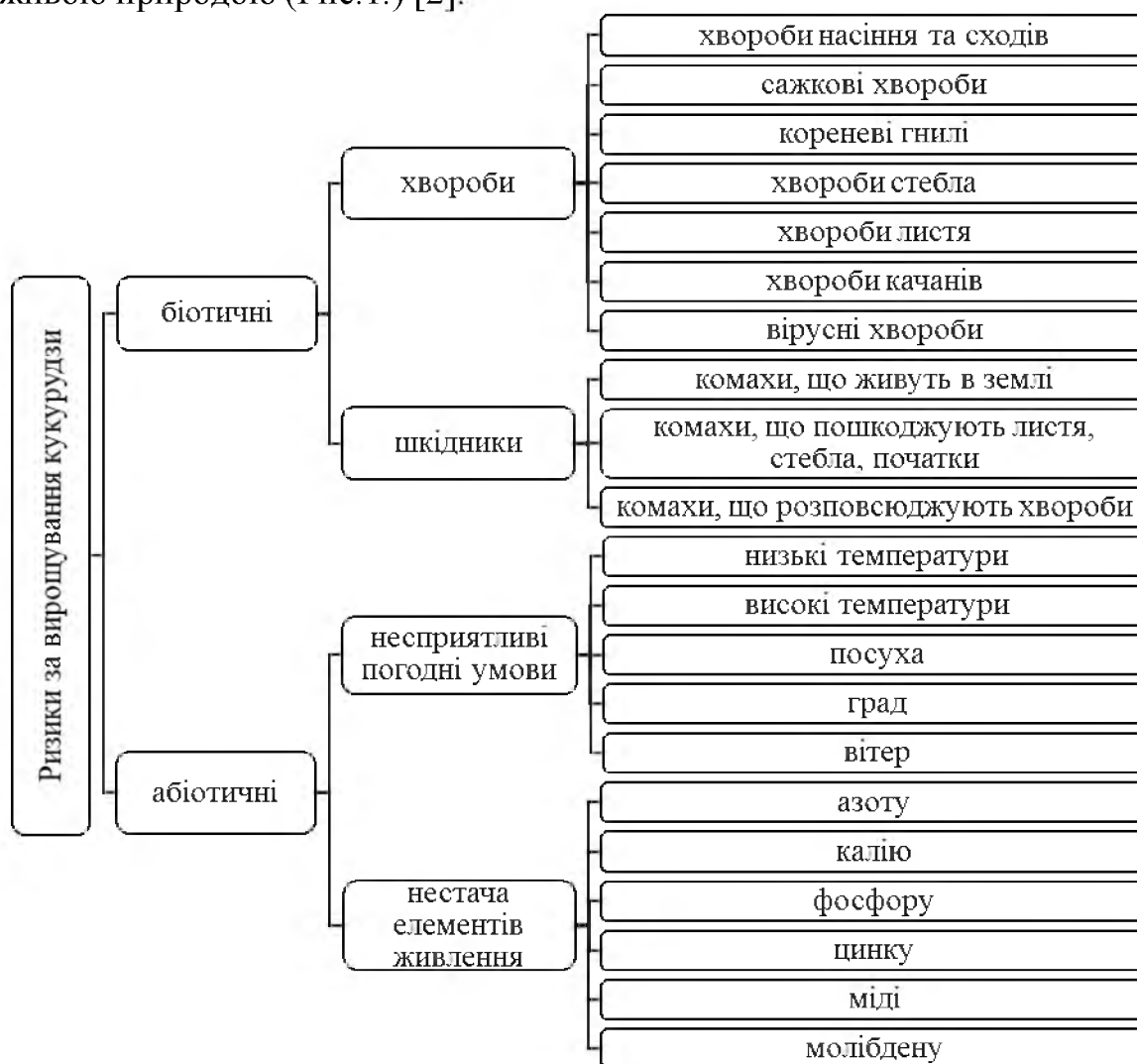

Рис 1. Структура ризиків за вирощування кукурудзи

Джерело: сформовано автором за даними відкритих джерел

Біотичні ризики розділяються на спричинені хворобами та спричинені шкідниками.

В Україні найпоширенішою хворобою кукурудзи є пухирчаста сажка, яка вражає кукурудзу у всіх регіонах. Якщо у період цвітіння була посушлива жарка погода, пухирчаста сажка розвивається особливо сильно, спричиняючи втрати до 20 % врожаю. Розповсюдженою хворобою є фузаріоз (стебла, коренів, качанів. Рослини – слабшають, качани втрачають товарні якості, зерно – схожість [3].

Більше чотирьох сотень шкідників пошкоджують кукурудзу. З них найбільша шкодочинність спостерігається від озимої і хлопкової совки, дротянки, злакової попелиці, шведської мухи [4], стеблового кукурудзяного метелика [5] і західного кукурудзяного жука, який був виявлений на території України в 2001 р. [6].

В Україні втрати врожаю від пошкодження кукурудзяним метеликом можуть становити від 6 до 25%, іноді вони сягають 50–80 % [7]. Найбільшої шкодочинності посівам метелик наносить в агрокліматичних умовах Лісостепу. Середньостиглі гібриди більше пошкоджуються кукурудзяним метеликом, так як у період росту і розвитку рослин метелик встигає дати перше і друге покоління [8] Активному його розвитку сприяють висока температура повітря (+25° С) і надмірне зволоження (до 100 %). Тому, у посушливі роки спостерігається менший відсоток пошкоджених рослин [9]. Пошкоджені рослини більш схильні до ураження фузаріозом, бактеріозом, а також білою і сірою гнилями пухирчастою сажкою. Як наслідок, додаткові втрати врожаю зерна [10, 11].

Слід зазначити, що за повторного вирощування культури пошкодження метеликом може становити 10,2 %, тоді як на третій рік беззмінного вирощування воно збільшується до 12,8 %. Подібна тенденція спостерігається за ураження 42 сажкою. У другий рік вирощування кукурудзи у монокультурі уражується 4,8 % рослин, а у наступному спостерігалось їх збільшення до 6,1 % [12].

Створення і впровадження стійких, до хвороб та шкідників гібридів кукурудзи забезпечить максимально можливе отримання врожаю, зекономить кошти на захист посівів [13, 14].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Колібаба Р.О. Класифікація ризиків сільськогосподарського виробництва. Інструменти мінімізації ризиків// Режим доступу:http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=57203
2. Миколайчук В. Г. Ботаніка. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2017. 84 с.
3. Нижник М. Що впливає на врожай кукурудзи? [Електронний ресурс] MIZEZ. 2020.Режим доступу до ресурсу: <https://mizez.com/news/scho-vpliva-na-vrozhay-kukurudzi> .
4. Круть М. Главный недруг кукурузы. Зерно. 2016. № 3 (120). 174-176.

5. Грикун О. Найважливіші шкідники кукурудзи в Україні. *Пропозиція*. 2007. № 7. 80–82.
6. Адамчук О. С. Поширення західного кукурудзяного жука в країнах Європи та Україні. *Агроном*. 2007. № 2 (16). С. 28-32.
7. Грикун О. Хвороби кукурудзи. *Пропозиція*. 2007. № 2. 64–71.
8. Кукурудза. Вирощування, збирання, консервування і використання / Шпаар Д., Гінапп К., Дрегер Д., Захаренко А., Каленська С. та інші / К.: Альфа-стевія ЛТД. 2009. 396 с.
9. Сотченко В. С. Кукурузе – должное внимание. *Кукуруза и сорго*. 2005. №2. С. 6-7.
10. Заморська І. О. Результати селекції інбредних ліній і гібридів кукурудзи щодо зменшення втрат від ураження пухирчастою сажкою. *Збірник наукових праць Уманського ДАУ*. Умань, 2005. Вип. 61. С.143–147.
11. Марков І. Л. Діагностика хвороб кукурудзи та біоекологічні особливості їх збудників. *Агроном*. 2015. № 3 (49). С. 128–138
12. Центило Л. В. Продуктивність кукурудзи залежно від строку сівби на чорноземах типових. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія Агрономія*. 2011. Вип. 162. С. 69-75.
13. Каленська С. М., Єременко О. А., Таран В. Г., Крестьянінов Є.В., Риженко А.С. Адаптивність польових культур за змінних умов вирощування.
14. Таран В.Г., Каленська С.М., Новицька Н.В., Данилів П.О. Стабільність та пластичність гібридів кукурудзи залежно від системи удобрення та густоти стояння рослин в Правобережному Лісостепу України *Біоресурси і природокористування*. 2018. Т.10. № 3-4.
15. Ovcharuk, O., Hutsol, T., Ovcharuk, O., Rudskyi, V., Mudryk, K., Jewiarz, M., Wróbel, M., Styks, J. (2020). Prospects of Use of Nutrient Remains of Corn Plants on Biofuels and Production Technology of Pellets. *Renewable Energy Sources: Engineering, Technology, Innovation*, 1, 293-300. https://doi.org/10.1007/978-3-030-13888-2_29.